

EDITORIAL

I ara, ¿qué? Ara ¿tambe!

Sí, després de la campanya, després de les eleccions, després de conèixer els resultats i, a l'expectativa de saber en què quedarà el moviment **15 M** (Democràcia real, ya), nosatres, com a associació, volem seguir sent conseqüents.

El **Rogle Constanti Llobart de Cultura Valenciana** adquireix un compromís en el moment de la seua constitució: servir a **València** i al valencianisme; per això, des de llavors hem buscat la forma de **conscienciar** en el valencianisme, treballant de la manera que hem considerat més adequada i en el marc de les nostres possibilitats; la nostra labor, feta des d'este bolletí, ha volgut ser pedagògica, informativa, divulgadora..., i per ad això nos hem fet resó de les nostres manifestacions culturals més autèntiques, del nostre patrimoni cultural, mig-ambiental i artístic..., oferint una opinió, més o menys crítica, sobre temes que hem considerat candents i dels quals uns altres no s'han ocupat massa, o almenys no ho han fet baix una perspectiva valenciana i valencianista.

Per tot açò, el resultat d'estes últimes eleccions, una autèntica debacle per al valencianisme polític, pràcticament absent en les mateixes, no nos porta més que a reflexionar, i reflexionar sobre el poble valencià, que pert identitat al mateix ritme que pert orgull de poble.

Mensajes del regionalisme espanyol i mensajes del regionalisme català han quallat de tal manera que una **regeneració** es fa tan difícil com imprescindible.

Algu pot pensar que no som ningú per a ni tan sols criticar o opinar d'estos temes, però, com a **ciudadans** conscienciats i orgullosos de ser i sentir-nos valencians, nos preocupa la moralitat dels nostres polítics, com també el conseguir les màximes quotes d'autogovern per al nostre poble, o els majors beneficis fiscals per als nostres conciudadans i les millors atencions socials i sanitàries per als nostres veïns; i volem el desenroll de les infraestructures per a que avance la nostra economia i es torne a crear societat valenciana, en establir-se una proximitat real i física entre les terres valencianes i les gents que les habiten..., i ademés nos preocupen moltes i moltes coses mes que afecten al ser del nostre po-

ble i les seues senyes identitàries.

Un model, el popular, seguirà governant la **Patria Valenciana**, i eixe model ya ha demostrat que unfla el pit quan es tracta de parlar de **Espanya**, però s'acoquina, almoineja i va de víctima quan de **València** es tracta. Esta es la visió dels qui considerem la nostra nacionalitat al mateix nivell que qualsevol altra.

Ha entrat, finalment, **Compromís** en les **Corts Valencianes** i serà govern, o clau de govern, en molts municipis. Un missatge "progre", i en un discurs que recordava els millors temps de la desmantellada **Unió Valenciana**, ha calat en la nostra societat. Be han sabut camuflar el seu regionalisme català, eixe que els supedita cultural i lingüísticament i que no es mes que el reflex de la seua sumissió als interessos de la dreta catalana.

I, **¿qué nos queda?** Esta pot ser la pregunta obligada. ¿Es un atreviment dir que no res? Eixa pot ser l'impressió a la vista de les renunciades, de les vendes programades, dels transfuguismes consentits... i, còm no, dels resultats dels qui dien representar al "valencianisme". Tot açò pot haver segut bo, es feya precisa una **catarsis** per a desempellogar-se de tant de llastre que ancorava mes i mes l'eixida d'una autèntica opció valenciana. Pot constituir també el punt d'inflexió que es necessitava per a començar a treballar seriament en un projecte equilibrat, en autèntica clau valenciana i lliure de traves.

El **Rogle**, si a la fi algun projecte constructiu es posa en marcha, gratament saludarà als seus impulsors i brindarà la seua cooperació. Ya hem perdut prou de temps en posar "etiquetes", en denunciar les accions antivalencianes sense oferir solucions i sense anar creant teixit social. Massa temps s'ha perdut, sobre tot, en viure pendents d'entitats i organitzacions que se suponia que representaven el valencianisme històric i han demostrat que "ni estan, ni se'ls espera", puix ya han decidit volar com "gavinots" per damunt d'aigües poc cristalines.

En mans de tots està fer del **valencià** un poble més lliure, punter en l'Estat, i orgullosos de tot lo que el fa ser autènticament valencià.

LA CITA

Quant mes gran es el caos,
mes proxima està la solució

Mao Tse Tung

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **I ARA, ¿QUÉ? ARA ¿TAMBE!**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- 3
• PATRIMONI VALENCIÀ: EXPOSICIO: **CAMINS D'ART - ALCOY**
- 4
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (LIII): **PARLEM DE LA BAJOCA**
- PATRIMONI VALENCIÀ: CAMINS D'ART - ACOY: **CAPELLA DE LA MARE DE DEU DELS DESAMPARATS**
- RESENYA BIBLIOGRÀFICA: **LA DIVISIÓ PROVINCIAL Y EL FINAL DEL REINO DE VALENCIA**
- 4
• PASSATEMPS
- FAULA: **LA LLENGUA I LES DENTS**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Este mes nos banyarém en la platja la Nit de Sant Joan i demarém un desig: que els nostres lectors facen **mes** fotocopies del **Rogle** per a repartir entre **mes** amics i **mes** coneguts.

Ya nos coneixen,
¡som insaciables!

ACTIVITATS CULTURALS JUNY DE 2011

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

ARACV (Amics de la RACV) - **RACV**
C/ Avellaner, 26. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 69 65

ARV (Accio Regne de Valencia)
Av. Menéndez y Pelayo, 10-12 b 46910 Alfafar
www.accciorv.com

Cardona Vives
C/ En mig, 23-9º-27ª. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

GAV (Grup d'Accio Valencianista)
C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

PJV (Plataforma Jovenil Valencianista)
info@pjvalencianista.org
www.pjvalencianista.org

3 Juny (divendres) 21:30 h. Restaurant Lledó
Celebrity de Castello.

PREMIS FADRI: Sopar i entrega de premis de la XIV Edicio del "Fadri-Cardona Vives".

Preu 28 € (12 € els joves)

+Info: **Cardona Vives**, tel: 964 20 04 68.

3 Juny (divendres) 22:00 h. Hotel Astoria Palace. Valencia C.

PREMI LLEALTAT: Sopar i entrega del premi a José Payá i Alberola.

Preu 36 €

+Info: **GAV**, tel: 963 41 22 22.

7 Juny (dimarts) 18:30 h. Centre Cultural La Beneficencia. Valencia C.

Acte de clausura del IX Curs de l'Escola Superior d'Estudis Valencians de la RACV

Discurs de clausura a carrec de l'Academic de Numero José Fco. Ballester-Olmos que versarà sobre "*El árbol y la cultura de los pueblos*"

+Info: **RACV**

13 Juny (dilluns) 19:00 h. Seu de la RACV.

Acte d'imposicio de medalles i entrega de tituls acreditatius als Cronistes del Regne que s'incorporen com a academics corresponents.

+Info: **RACV**

14 Juny (dimarts) 19:30 h. Seu de la RACV.

CONFERENCIA: Victoria Savelieva: "*Los mejores ejemplos de Ballet ruso y su influencia en la Cultura Valenciana*".

+Info: **RACV**

15 Juny (dimecres)

VISITA a "**La Llum de les Imagens: Camins d'Art**". **Alcoy**.

Eixida de l'autobus: a les 8:00h. des de la Casa dels Caramels, Valencia C.

Preu: 30 € socis, 35 € no socis. Reserva de plaça abonant l'import en Recepcio de la RACV.

+Info: **ARACV**

15 i 16 Juny Ribarroja del Turia.

II SIMPOSIO "*El Turia, río de vida*". Estudio integral.

III SEMINARIO: *Aqua: fons vitae*.

El programa inclou una visita guiada al Parc Natural del riu Turia.

+Info: **RACV**

II CONCURS DE CARTELLS per al Dia Nacional Valencià.

(Vore quadro a banda en esta pagina.)

PATRIMONI VALENCIÀ: EXPOSICIO

M^aA.M.C.

Camins d'Art - Alcoy

La Fundacio **La Llum de les Imagens** inaugura en **Alcoy** el passat mes de març, i fins a giner de l'any que ve, l'exposicio "**Camins d'Art**".

De les diferents exposicions que s'han portat a terme per esta institucio des dels seus inicis, i a lo llarc del nostre territori, esta seria la que fa nou. En este cas "**Camins d'Art**" se compon d'una mostra de 256 obres

d'art, entre pintures, escultures, teixits, documents i orfebreria; obres artistiques relacionades la majoria d'elles en devocions espirituals, intimament lligades a festivitats religioses o civiques de caracter popular -**La Nativitat** o els **Reis d'Orient**, per eixemple-, o tambe en tradicions de la vida quotidiana lligades als sants patrons de les organisations gremials caracteristiques de l'**Alcoyà** i el

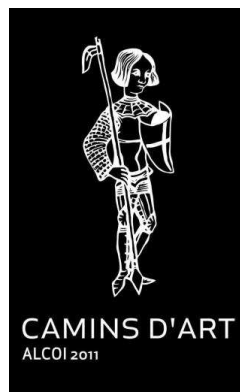
Comtat, comarques de les que formen part el total de les 36 poblacions que participen en l'exposicio per mig de les seues parroquies, ermites, i institucions locals, a les que pertanyen la major part de les obres prestades, no exhibides moltes d'elles fins ara. Tambe s'han aportat coleccions museistiques cedides, entre uns atres, pel **Museu Catedralic de Valencia** o del **Sant Pio V**.

En el centre de la ciutat d'Alcoy tres han segut els edificis monumentals que, de forma integral, s'han restaurat i acondicionat per a rebre les peces que integren esta magna exposicio: la **Iglesia de Santa Maria**, la **Capella de la Mare de Deu dels Desamparats** i la **Capella de l'Antic Asil de les Germanes dels Ancians Desamparats**. La visita ad estes tres seus comprén un recorregut historic-artistic a través de la riquesa del patrimoni cultural d'aquelles comarques, testimoni de l'istoria i tradicio valencianes.

Per a posar en marcha l'exposicio, els tecnicos i experts de la Fundacio **La Llum de les Imagens**, a banda de les intervencions arquitectoniques en els edificis de les seus, han restaurat tambe la frontera nord i torre campanar de la **Iglesia de Sant Mauro** i s'ha dotat d'un nou sistema d'allumenament a la torre de la **Iglesia de Sant Jordi**. Respecte de les obres artistiques, s'han recuperat entorn a un centenar de peces, i de totes elles s'ha triat l'imatge de **Sant Jordi** com la representativa de l'exposicio. Sobre fondo negre la figura del Sant apareix com la d'un cavaller migeval portant llança i escut. Esta imatge ha segut dissenyada per **Daniel Nebot** (Premi Nacional de Disseny).

L'artista s'ha inspirat en la figura d'un guerrer que apareix en un extrem del braç relicari del Sant, d'orige migeval, realisat en plata, or, esmalt i fusta. Esta reliquia te els seus orogens en el regal que **Leonor d'Arago** feu al rei **Pere II, el Cerimonios**, l'any 1337. El relicari de plata guardava en el seu interior el braç dret de Sant Jordi. La peça ha segut atribuïda a l'orfebre real **Pere Bernes**. Actualment la conservacio d'esta peça correspon a la **Seu valenciana**.

Entre les obres pictoriques que se poden contemplar en esta mostra hi ha un llenç que representa a Jesucrist mort en la creu i que per les caracteristiques, dibuix i composicio de l'obra, fon atribuït en 1942 pel **Marques de Lozoya** a **Francisco de Zurbarán**. Uns atres autors representats son: **Llorenç Saragossa**, **Bertrameu Baró**, **Joan Reixach**, **Joan de Joanes**, **Cristóbal Llorens** (Adoracio dels Reis) **Nicolau Borràs** (Adoracio dels pastors) **Jeronimo Jacinto Espinosa** (L'Epifania), **Joaquin Sorolla**, **Fernando Cabrera** i **José Segrelles**.

II CONCURS DE CARTELLS per al Dia Nacional Valencià, 9 d'Octubre de 2011

Entrega d'originals:
del 1 de juny al 1 de setembre.

Organisa:
Accio Regne de Valencia.

+Info: **PJV**, www.pjvalencianista.org,
i **ARV**, www.accciorv.com.

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527 Telefon: 617 030 370
46002 Valencia ciutat
rogleg@roglegconstantillombart.com

Rogle en Internet

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.roglegconstantillombart.com
www.cardonavives.com, www.enkara.org,
www.pjvalencianista.org, www.accciorv.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agrats. El nostre numero de conte, en **Ruralcaixa**, es: **3082 1222 81 4622492421**

Parlem de la bajoja

Esta hortalica dona molt de sí, puix que la **bajoquera**, que és la planta que la produïx, s'ha anat multiplicant en infinitat de varietats que hui tenim a l'abast, **Kora, Bobby, Perona, Holandesa, Garrafal, Mocha, Mantecosa**, etc., la majoria d'elles en baina verda, encara que les hi ha també de grogues i mixtes, entreverades de roig, negre i blanc. Es subdividixen en tres classes: les de baina estreta, les de baina cilíndrica i l'ampla; esta darrera és la que en la nostra terra coneixem com la del **garrofó**, tan imprescindible per a condimentar una bona paella valenciana, a l'igual que ocorre en la de baina estreta, la que diem **bajoqueta tendra**. Deixant a part la del **garrofó**, que es pot guardar en casa durant varis mesos per a després usar-la sense problemes, prèviament havent-la posat a remulla durant unes hores per tal de reblanir-la, totes les demés varietats es deuen menjar en fresc mentrimentres mantenen la seua bledania, puix de lo contrari s'han de tirar al fem, o, com ja es fa en una gran proporció de totes les produccions, industrialisant-les en conserveres, a on tenen un gran èxit i el seu us és extraordinàriament popular.

Les seues característiques per al **consum en fresc** són: el 87,3% d'aigua; un 2,2% d'albuminòides; 0,4% de greix; 9,4% d'hidrats de carbono solubles i celulosa, i el 7% de cendres. Les calories no excedixen de 18 per cada 100 grams de producte, oferint, des d'un punt de vista alimentici, un valor nutritiu interessant, en raó dels elements minerals que conté.

És una de les hortalices més apreciades pels consumidors. Les **aplicacions culinàries** són molt diverses: en fresc, cuites, solides, a la vinagreta, com a guarnicions de carn o peix, en bollidets junt a ceba i creïlla...

La producció és important en prou regions de **Espanya**, especialment en el sur, dins de les províncies de **Almeria** i **Màlaga**, per allò dels cultius intensius a base d'hivernàculs i tenint com a substrat de les plantes una espècie de turba enriquida que evita infeccions de virus i li dona una calitat immillorable. L'exportació, degut ad estos cultius intensius, s'ha anat augmentant en les dos darreres dècades, de tal manera que hui, pràcticament durant tot l'any, s'està sumministrant a tots els mercats europeus en alts rendiments econòmics. La producció de les **Illes Canàries** és igualment important, pero allí es cultiven nomes que varietats cilíndriques; per cert, molt apreciades en **Europa**, que es la gran consumidora de la **bajoqueta tendra**, i també la gran productora: Holanda, França, Itàlia, Bèlgica, Anglaterra...

La planta, **Phaseolus vulgaris**, en agricultura se classifica en dos grups perfectament delimitats: "**nanes**" o "**d'enramat**", el primer comprén les espècies de brots rectes i estirats, que sostenen el fruit sense necessitat de recolzar-se en tutors, per sí mateix; en el segon, els brots de les plantes se transformen en branques trepadores que sí que necessiten el recolzament de tutors perque tenen poca consistència i es trencarien.

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.M.M.

Martínez Roda, Federico

La división provincial y el final del Reino de Valencia

Real Academia de Cultura Valenciana, Valencia, 2011.

(112 pàgines)

La división provincial y el final del Reino de Valencia (1810-1833), es una aportació historiogràfica sobre el procés de divisió territorial que s'inicià en el lliberalisme de les **Corts de Cadis**, i que conclou, en alguna breu modificació, en la distribució que **Javier de Burgos** realitzaria baix el regnat de **Isabel II**.

En deu breus capítuls, l'autor fa, a partir de documentació del propi Arxiu de la Diputació Provincial de Valencia i de les actes del Congrés dels Diputats, un anàlisi d'este procés per a demostrar que fon este, i no el **Decret del Casón del Buen Retiro** (de Nova Planta), el que donà fi al **Regne de Valencia**.

La tesis que manté es que en la creació de les províncies desapareix l'unitat administrativa i territorial que era el Regne de Valencia, i que en quedar dividit a la fi en tres espais, tres províncies, estes adquiriran un protagonisme tal -tenen una clara missió recaudatoria- que arribarà a supeditar inclús el sentit de pertinença a una col·lectivitat que historicament havia constituït un tot.

Com a argumentari fonamental sobre este fet, el provincial, resulta una bona guia, i si algu considera que les províncies son un obstacul per a la supervivència del poble valencià, segurament també trobarà raons per a mantindre esta tesis.

PATRIMONI VALENCIÀ CAMINS D'ART (I) CAPELLA DE LA MARE DE DEU DELS DESAMPARATS

La primera seu de l'itinerari de l'exposició "Camins d'Art" de **Alcoy** és l'Església coneguda popularment com la **Capella de la Mare de Deu dels Desamparats**, situada en la **Plaça de la Mare de Deu** d'esta ciutat. Est edifici, d'estil neoclassic i de chicotetes dimensions, fon projectat per l'arquitecte de la ciutat **Jorge Gisbert Berenguer** i construït a mitjan del segle XIX (1848-1852). La seua **frontera principal**, simètrica, conta en un parament cilíndric que sobreix, flanquejat per dos menuts campanars de planta quadrada i en coberta a quatre aigües.

FRONTERA PRINCIPAL

L'interior, de **planta basilical** en una sola nau, presenta columnes exentes, estriades, d'orde corinti, situades en els llaterals, que fan de suport a un arxitrav, el qual soste la volta de cano decorada en casetons. En el prebisteri, al fondo de la nau, en una capelleta s'alberga l'imatge de la **Mare de Deu dels Desamparats**, i als peus d'esta nau està situat el cor.

Est edifici, de propietat municipal, se trobava tancat al cult -desacralisat- i molt deteriorat. En l'exterior s'ha fet una **dobla intervenció**: s'ha reparat i restaurat tota la frontera, cadireria i la coberta, i, pel seu roïn estat de conservació, s'ha derribat l'edifici colindant i s'ha urbanisat la zona.

En l'interior s'ha recuperat íntegrament la decoració original. En la **volta** s'han restaurat les pintures al fresc: *L'Anunciació* i *La Presentació de la Verge en el Temple*, i les heroïnes bíbliques de les peçhines de la cúpula: *Ruth*, *Miriam*, *Judith* i *Jaël*, que el pintor **Vicent Castelló Amat** (1787-1860) va realitzar en l'any 1852.

El **llenç** que presidix ara la capella fon descobert per l'equip de restauradors amagat darrere d'una paret; es d'un tamany aproximat de tres metres d'alt per dos d'ample i, encara que estava molt deteriorat, els experts apreciaren en ell una gran calitat. Representa a la **Mare de Deu dels Desamparats**, i podria haver-se realitzat en el segle XIX. Pel seu tamany i forma se correspon en lo que se coneix com a "bocaport", un llenç pintat que, a modo de telo, cobrix l'imatge de l'altar en determinades celebracions.

En esta seu se mostren peces arqueològiques i pintures de temàtica mariana; ademés d'un audiovisual sobre l'història i els edificis religiosos d'Alcoy.

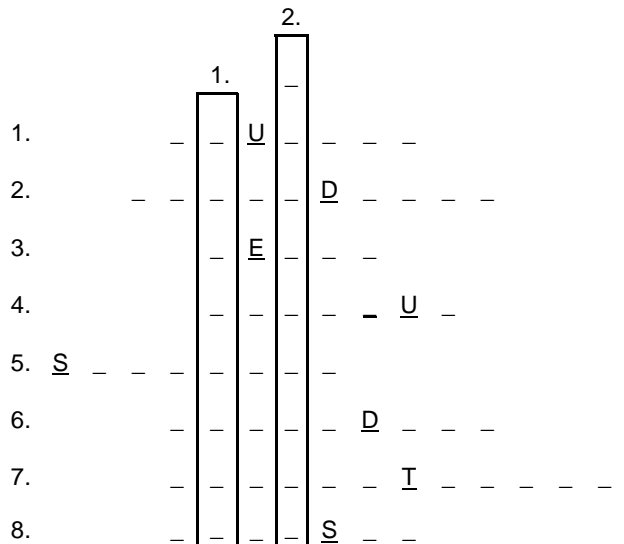
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Post damunt la qual se porten els pans i coques. Rajo-la vidriada, casi sempre de colors, per a cobrir parets i paviments.
2. Comentari malintencionat que se fa sense cap fonament i en l'anim d'injuriar.
3. Anfibi anur, semblant a la granota, pero en el cos mes gros i cobert de barrugues.
4. Cadascuna de les parts numerades d'una llei, reglament, etc. Escrit d'opinio, en contingut ideologic, publicat en diaris, revistes, etc. Qualsevol classe de mercaderia o genero en que se comercia.
5. Qualitat d'allo que es delicat, fi; i aplicat a les persones i a les seues paraules o apreciacions, qualitat de lo que es agut, perspicax i ingenios.
6. Dona a la que se pagava per a que anara a plorar als soterrars.
7. Festa popular que precedix a la Quaresma i que consistix en maixquerades, balls, comparses, etc.
8. Peça o conjunt de peces unides que donen estructura o sosteniment ad alguna cosa.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS:

1. Traure rails les plantes. Establir-se de manera permanent en un lloc, vinculant-se a persones i coses. Fer-se ferm en una persona una costum, vici o virtut.
2. Utensili de ma provist de piles i pereta utilisat per a projectar llum.

FAULA

M^aA.M.C.

La llengua i les dents

N'hi havia una volta un chiquet tan **charrador** que tots dien d'ell: "Eixe chiquet parla pels **colzes**".

-iQuína llengua! -Sospiraren un dia les **dents**-. No està **queta** jamai.

-¿Qué esteu remugant? -preguntà la llengua-. Deurieu saber ya, dents, que la vostra unica obligacio es **mastegar** lo que **menge**. Entre nosatres no hi ha res en comu. ¡Ocupeu-vos dels vostres **assunts!**

I el chiquet continuava **parlotejant** de coses que no venien a conte, i la llengua, feliç, trobava nou vocabulari.

Fins que un dia el chiconet, despres d'haver fet una **bogeria**, permite a la llengua dir una gran **mentira**; i les

dents, obediets a la veu de la justicia, se dispararen a un temps i la mossegaren.

La llengua se tornà roja de sanc i el chiquet de vengonya.

Aquella, en l'**escarment** tingue prou, i se tornà poregosa i prudent.

Abans de parlar, pensa si no es millor callar.

Adaptacio i traduccio al valencià d'una faula de **Leonardo Da Vinci** treta de www.universoliterario.net

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	de l'home i uns atres animals que servix per a triturar els aliments i tambe com a arma defensiva	Parlotejant de Parlotejar/ garrullar/ paraulejar/ cotorrejar: Parlar en exces o sense motiu.
Assunt/ qüestio/ tema: Materia de la que es tracta.		Queta/ quieta/ immovil/ passiva/ estatica: Que no se mou o no se meneja. Tranquila en repos, en calma.
Bogeria: Dit o acte sense trellat.	Mastegar/ remugar/ rumiar: Triturar el menjar en les dents.	Escarment/ correctiu/ avis/ advertencia: Experiencia que ensenya a no cometre el mateix erro.
Charrador/ llenguat/ parlo: Que parla molt i ho fa a sovint, per inclinacio o costum.	Menge de menjar: Prendre, mastegar i engolir aliment solit.	
Colze: Part posterior i convexa del braç en la zona de l'antebraç.	Mentira/ enganyifa/ embroll/ falsetat: Afirmacio que es fa sabent que no es veritat.	
Dent/ quixal: Os chicotet situat en la boca		

Solucio: Verticals: 1. ARRAILLAR 2. LLANTERNA 1. TAULELL 2. PARLADURIA 3. RENOC 4. ARTICUL 5. SUBTILEA 6. FLORADORA 7. CARNESTOLTES 8. ARMASSO

I RECORDA...La nostra primera paraula es **arraïlar**. Sinonim d'esta es **arrelar**. La **raïl**, **arraïl** o **arrel** es l'orgue de les plantes que creix normalment baix terra, absorbint d'esta les substancies necessaries per al seu creiximent i desenroll. El **raïl**, en masculi, es tambe cadascuna de les vies del ferrocarril. L'accio i efecte d'arraïlar es **arraïlada** o **arrelament**. La **raïlam** o **raïlamenta** es el conjunt de rails dels vegetals unides i travades entre si; tambe, es el conjunt d'antecedents, interessos, tradicions o afectes que fan ferm o estable alguna cosa o que unixen a una persona a un lloc determinat. Eix.: *Es una familia de molta raïlam en la comarca / L'esqueix que vaig plantar pareix que ha arraïlat perfectament.*

La nostra segona paraula es **llanterna**. El **llanterner** es la persona que fabrica o ven llanternes i objectes de llanda. La **llanterneria** es la tenda o taller a on es venen o fabriquen estos utensilis. De la mateixa familia tenim les paraules **llantia** o **llantier**. La **llantia** es l'objecte que, penjat o sobre un peu, servix de suport a una o varies llums artificials. I el **llantier** es el fabricant o venedor de llanties. Eix.: *Sempre porte una llanterna en la guantera del coche / He posat una pereta de baix consum en la llantia del despaig.*